

بررسی تطبیقی ژانر ابرقهرمانی ایرانی اسلامی با ابرقهرمانی امریکایی

نیره السادات مبینی پور

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی قم

سیداحمد موسوی سالم

دانشجوی کارشناسی رشته گرافیک دانشگاه آزاد قم

چکیده:

کمیک هنر روایت مضامین و مفاهیم به وسیله تصویر است که تاکنون در عرصه زیبایی شناسی هنرهای تجسمی تحولات گوناگونی از سر گذرانده و هویتی خاص یافته و در فرهنگ های مختلف، به عنوان هنری مستقل و ابزار بیانی مؤثر در قالب ژانرهای گوناگون رواج یافته و فرهنگ معاصر هنرهای تجسمی در آمریکا، بیشترین سهم را در تنوع بخشی به ژانرهای کمیک داشته است. در دهه های اخیر ژانر ابرقهرمانی در ایران پدید آمده است و تعداد محدود کمیک های ابرقهرمانی ایرانی نسبت به تعداد کمیک های ابرقهرمانی امریکایی به نظر قابل قیاس نمی آید؛ با این حال مقاله در پی آن است که با استفاده از رویکرد تطبیقی برخی از کمیک های ابرقهرمانی امریکایی را معرفی و بررسی کرده و سپس به معرفی کمیک های ابرقهرمانی ایرانی بپردازد و از طریق مقایسه آنها با کمیک امریکایی، تفاوت ها و شباهت های آن دو را بیان کند و در کنار آن کمی بیشتر در مورد کمیک و ژانرهای مختلف آن توضیح دهد. به عبارت دیگر مقایسه میان ژانرهای کمیک دو حوزه فرهنگی باعث شناخت بیشتر ژانرهای ایرانی خواهد شد. کلیدواژه‌ها: کمیک، ژانر، ژانر ابرقهرمانی، کمیک ایرانی، کمیک امریکایی.

مقدمه:

در بررسی کمیک های غربی که بخش عمده ای از نمونه های آن را در میان کمیک های امریکایی باید جست انواع متنوعی از ژانرها را شاهد هستیم. در جهان غرب منابع مکتوبی به بررسی ویژگی های این ژانرها اختصاص داده شده است؛ برخی از این ژانرها همان ژانرهای آشنا و مرسوم در سینما و ادبیات هستند و برخی دیگر ژانرهایی هستند که در طول تاریخ کمیک از دل همین رسانه به وجود آمده و معرفی شده اند؛ مانند کمیک ابرقهرمانی. با این حال به نظر می رسد در کمیک ایرانی که از حیث تنوع و سابقه با کمیک غربی تفاوت بسیار دارد، تعیین هویت طبقه بندی ژانرها نیازمند شناسایی و مطالعه جدی است که در این خصوص نمونه های همسان یا مشابه در کمیک های امریکایی می توان به عنوان مرجع و شاخص مناسبی برای مطالعه و شناخت ژانرهای کمیک ایرانی محسوب شود. بنابراین مقاله حاضر با نگاه به ژانرهای کمیک ابرقهرمانی امریکایی سعی دارد کمیک ابرقهرمانی ایرانی را معرفی کند. در این پژوهش روش تحقیق میدانی با استفاده از منابع کتابخانه ای به کار گرفته شده است. منابع کتابخانه ای شامل بررسی منابع دست اول تئوریک در باب تعریف، ویژگی های کمیک، کمیک ابرقهرمانی، مطالعه انواع غربی و ایرانی کمیک و مطالعه اشتراکات و افتراقات آنهاست. کمیک های انتخاب شده جهت مقایسه در این مقاله از جمله معروف ترین کمیک ها از لحاظ فروش و جذب مخاطب در غرب و در ایران هستند.

بیان مسئله:

با توجه به آنکه آغاز و پیشرفت ژانر ابرقهرمانی از غرب بوده، این ژانر در ایران در مقایسه با غرب مهجور مانده است و نیاز به شناخت و معرفی بیشتری دارد. علاوه بر آن با مقایسه بین دو ژانر ابرقهرمانی امریکایی و ایرانی به اهداف این ژانر در هر دو فرهنگ پی می بریم و با دلایل به وجود آمدن این ژانر آشنا می شویم و از کاستی ها و نواقص ژانر داخلی نسبت به ژانر خارجی و نقاط قوت آنها نسبت به یکدیگر آگاهی می یابیم. علاوه بر این می توانیم از طریق آشنایی با اهداف به روی کار آمدن ژانر ابرقهرمانی زیرساخت های این ژانر را با توجه به فرهنگ و ارزش های اصیل ایرانی و اخلاقی تعدیل و اصلاح کنیم. کمیک یک مقوله تاثیر گذار خصوصا بر قشر نوجوان است که علاوه بر مقبولیت و محبوبیت آن در صنعت سرگرمی، در شکل گیری افکار نوجوانان نیز تاثیر بسزایی دارد بنابراین بنابر مقوله فرهنگ سازی نیاز به آشنایی و شناخت بیشتر این پدیده هستیم. با این تفاسیل در این پژوهش به دنبال یافتن پاسخ تفاوت ها و شباهت های میان کمیک ابرقهرمانی ایرانی و امریکایی هستیم تا از این طریق قادر به نتیجه گیری در خصوص اهداف و پیامدهای کمیک در این ژانر باشیم. پس با طرح این سوال ها به صورت هدفمند به بررسی این مقوله می پردازیم:

معنای لغوی و کاربردی-کمیک چیست؟ تاریخچه ظهور کمیک به چه صورت است؟

ژانر ابرقهرمانی چیست؟ و ژانر ابرقهرمانی در ایران و آمریکا به چه صورت است؟

تفاوت ها و شباهت های ژانر ابرقهرمانی در ایران و خارج چیست؟ و این ژانر چه تاثیری بر افکار عمومی در هر دو فرهنگ دارد؟